

Yabancı Ülkelerde Eğitim Biliminin Evrimi

İlkçağ

Eğitim, aslında insanlık kadar eski bir çalışma alanıdır.

Yazının icadından önce geçen binlerce ve milyonlarca yıl “tarih öncesi” adını alır. Bu dönemdeki eğitim çalışmaları hakkında hemen hiç bilgi yoktur.

Mısır

M.Ö. 1000-2000 yıllarında yaşamış olan eski Mısırlılarda aile eğitimi yanında belirli okul örgütleri vardı. Çocuklar beş yaşında okula başlar, 12 yıl süre ile ilk, orta ve yüksek öğrenimlerini yaparlardı. Öğrenimlerini bitirenler, özellikle devlet dairelerinde görev alır ve yazıcı olurlardı

Çin

Çinliler okul eğitimine önem vermişlerdir. Erkek çocuklar 10-13 yaşlarına kadar okuma ve hesap öğrenirlerdi. Kız çocuklar da evleninceye kadar annelerinin yanında ev işleri görürlerdi.

Hint

Eski Hint uygarlığında Brahmanizm dinine bağlı olarak kast sistemi egemendi. Burada halk, brahman, asker, esnaf ve köle olarak dörde ayrılmıştı. Bunların birinden diğerine geçilemezdi.

Sümer

Sümerlerde yazman olabilmek halk tarafından istenen bir şeydi. Tapınaklar, Mısırlılarda olduğu gibi birer okul görevi görüyordu.

İran

İran’da eğitimde birlik ve laiklik” egemendi; “kamu yararı” her şeyin üstünde tutuluyordu. Eğitimin amacı, çocukları “haksever” ve iradeli yapmak, onları savaşı bir eğitime alıştırmaktır.

İsrail

Eğitimin amacı, “dinsel buyrukları yerine getiren erdemli kişiler” yetiştirmektir.

Yunan

Eski Yunanistan, bugünkü kültür ve uygarlığın beşiği sayılmaktadır. Eğitimin amacı, kişinin bedensel ve ruhsal özelliklerine, yetenekli olduğu yetkinliği vermekte toplanmıştır Eski Yunanda Sokrates, Platon, Aristoteles’in her alanda olduğu gibi eğitim alanındaki görüşleri de kendilerinden sonra gelen düşünürleri etkilemiştir. Sokrates soru sorma yoluyla insanların bilgiyi kendi kendine bulmasını sağlayan yöntemiyle eğitim alanında yüzyıllardan beri yaşamaktadır.

Platon ve Aristo’nun zihin, duygu ve bedenin birlikte uyumlu olarak geliştirilmesi fikri bugünkü eğitimin temel ilkelerinden birini oluşturmaktadır.

Isparta

Isparta’da eğitimin amacı, devlete hizmet edecek, onun işine yarayacak bedence kuvvetli ve güçlü asker yetiştirmektir. Kadın ve erkekler bir arada eğitilirlerdi.

Atina

Atina kentinde eğitim “hakseverlik” temeline dayanıyordu. Bunun sonucunda “halk demokrasisi” doğdu.

Roma

Yunan kültüründen farklı olarak, eğitimin aileden kaynaklandığına inanmışlardır. Romalılarda eğitim, yaratıcılıktan uzak, pratik ve günlük yaşama yöneliktir. Romalılarda eğitimin amacı, ulusa ve yurda yararlı kişiler yetiştirmektir. Özellikle hitabet üzerinde durmuşlardır

Ortaçağ

Ortaçağ, ilginçtir ki, ilk çağın kültür ve sanat yapıtlarının günümüze kadar gelmesini sağlamış, onları kaybolmaktan kurtarmıştır.

Doğu' da durum

Toplumsal yaşamın gereklerine uymak, toplum içinde dayanışmaya önem vermek, iyi bir aile yuvası kuracak biçimde çocuk yetiştirmek, başlıca eğitim etkinlikleri ve amaçları olarak görünmektedir. Kadının siyasal ve toplumsal yaşamda önemli bir yeri vardır.

Farabi

Türk bilgini Farabi eğitimi sözle yapılan öğrenimden farklı olarak davranış kazandırma işi olarak görmüş ve eğitimde de ahlaki değeri olan davranışlar kazandırmayı vurgulamıştır.

İbni Sina

Eğitim sınıf ve statüye bakılmaksızın her çocuğa verilmelidir. Çocuklara mesleki eğitim verilmelidir. Çocuklar okullarda kendi akran ve arkadaşlarıyla birlikte eğitilmelidir. Öğretmen öğrencileri tanımalı, onların yeteneklerini fark etmeli ve ona göre davranmalıdır. Çocuğun eğitiminde onun istek ve bilgilerine önem verilmelidir

Batı' da durum:

Burada eğitimin amacı daha çok "dindar insan" yetiştirmektir. Almanlar kilise okulları yoluyla, gelişmiş kültür birikimini din baskısı altına soktular

Yeniçağ

Ortaçağ' dan sonra, eğitim ve öğretim alanında büyük değişiklikler oldu.

Bu değişikliklere "Hümanizm ve Rönesans hareketleri" denir.

Hümanizm bu çağda filizlendi ve biçimlendi.

Rönesans ise kendi ile birlikte yakınçağı başlattı

15-16. Yüzyıllar

Başka bir deyişle; insanlık sevgisini, insan ululuğunu en yüce amaç ve olgunluk sayan öğreti yavaş yavaş şekillenmeye başladı.

Bir yerde gerçek insan eğitimini, yani insana değer ve önem vermeyi anlatır.

Eski Yunan ve Roma edebiyatının ve bilimlerinin yeniden canlanması anlamlarına da gelmektedir.

Böylece her şeyi din açısından inceleyen "skolastik felsefe" yavaş yavaş yıkılmaya başladı.

Hümanizm hareketi, eskiden olduğu gibi artık insanların değerini, varlığını yadsıyan bir biçimde davranmıyor; onun özgür düşüncesine, iradesine önem veriyor, bunlara saygı gösteriyordu.

Bu dönemin yazarları, yazılarında da kendilerini çok özgür hissettiler.

İnsanlık tarihinde bu dönem bir "geçiş dönemi" olarak kabul edilir.

Çağdaş uygarlık ve eğitimin temelleri bu dönemde atılmıştır.

Erasmus

Öğretim yöntemleri yapılırken çocukların çok iyi incelenmesini ve okulda oyuna yer verilmesini önermiştir.

İnsancı eğitimin öncülerindendir

17. Yüzyıl

Bu yüzyıla, eğitim tarihinde, "yöntem çağı" da denir.

Yöntem de daha çok gözlem ve deneye dayanmaktadır. Bu çağda öğretimde çocuk ilgisine önem verilmekte, somuttan soyuta, yakından uzağa, bilinenden bilinmeyene gibi öğretim ilkelerine ve oyuna yer verilmektedir.

Comenius

Büyük Didaktika olarak dilimize çevrilen yapıtı ile çağın dini, ahlaki etkide kalan eğitim anlayışına ışık tutmaktadır

Locke

İnsan zihni üzerinde yaptığı çalışmalar ve çocuk zihnini dıştan gelen her türlü etkiye açık bir levhaya benzetmesiyle ünlüdür.

Deneyim onun hareket noktasıdır

Eğitimi belirli bir ilkeye dayayarak ilk defa kuramsal bir bütünlüğe ulaşmıştır

Yakınçağ

Bu çağa düşünce tarihinde, "aydınlık dönemi" ya da "aydınlanma dönemi" denir

18. Yüzyıl.

Bu yüzyıla özgü bir kavram olan Rönesans, çok kez "sanatta devrim" anlamına gelmiştir.

Avrupa'da hümanizmin etkisi ile ortaya çıkmıştır.

Bu yüzyılda eğitimciler, eğitimin amaçlarını; çocuğu, öbür dünyadan çok bu dünyaya hazırlamak olarak belirtmişlerdir.

"Aydınlık", kişinin düşünme ve değer yargılarında din ve geleneklere bağlı olmaktan kurtulması, kendi akıl ve yaşantılarının her konuda ön plana geçmesi gerektiğini belirten bir terimdir.

Bu yüzyılda eğitimin amacı, kişinin özgür ve aydın düşünceli olmasında toplandı. Okullarda çocuğa, doğa ve insan sevgisi verilmesi ön planda tutuldu. Öğretimde duygusal sezi ilkesi; deney yaparak ve yaşayarak öğrenme yöntemleri önem kazandı.

Ayrıca toplumsal yaşamda büyük devrimler oldu; Fransız devrimi, Amerika Birleşik Devletleri devrimi gibi.

Bu devrimlerle ve bir kısım eğitimcilerin uygulamalarıyla demokrasi fikri, eski Yunandan beri ilk kez yeniden canlandı, kuvvetlendi ve yaygınlaşmaya başladı.

İş ve meslek eğitiminin sağlam temelleri atıldı.

Avrupa'da eğitimin denetimi kiliseden devlete geçti.

Rousseau

Çocukların sözle değil, nesne ve olaylarla karşı karşıya gelerek, bizzat yaparak yaşayarak öğrenmelerini, özgür bir ortamda eğitim görmelerini, çocuğun kendine özgü ve yetişkinlerden farklı bir dünyası olduğunu savunmuştur.

Eğitim doğanın kuralları içinde yapılmalıdır

Beden eğitimi ve sağlık eğitimi çok önemlidir

Görüşlerini Emile adlı yapıtında toplamıştır

Basedow

Eğitimde biçimsel tutumla mücadele etmiştir

Philanthropium adlı yapıtında doğacılığı uygulamaya çalışmıştır

Oyunun eğitsel önemi üzerinde durmuştur

Soru yanıt yöntemini uygulamıştır

Cinsellikle ilgili konuların öğretimi üzerinde durmuştur

Uygulamada birey toplum dengesini sağlamaya çalışmıştır

Kant

Felsefe ve bilimsel araştırmalar arasında sıkı bir işbirliği kurulmasını önermiştir

Pedagojinin bilimsel düzeyde ele alınmasına ve sistematik bir konuma getirilmesine çabalamıştır

Pestalozzi *Johann Heinrich Pestalozzi (1746-1827)*

Çocukların eğitiminde gelişim özelliklerine göre öğretim yöntemlerinin geliştirilmesini önermiştir.

Doğacı görüşü uygulamaya geçirmeye çalışmıştır.

Kimsesiz çocukların eğitimiyle uğraşmıştır.

Eğitimin amacı; çocuğun güç ve yetilerinin doğal ve ahlaki biçimde gelişmesidir

Eğitim bireyi yetiştirme yoluyla topluma hizmet etmelidir.

Herbart *Johann Friedrich Herbart (1776 - 1841)*

Mantık adamı olarak eğitimi sağlam temeller üzerine oturtmaya çalıştı

Zihni melekelerle ayıran görüşü benimsedi

Eğitimin amacının toplumsal çevreye uyum diğer adıyla fazilet olduğunu ileri sürdü

Karakter ve toplumsal ahlak kavramını ön plana aldı

İdrak'ın önemine işaret etti

Hazırlık, sunu, bilinenlerle bağını kurma ve uygulama olmak üzere öğretim bilgisini dört aşamada topladı

Eğitimin deneysel ve bilimsel bir tutumla gelişeceğini vurguladı

Frobel

Eğitim, bireyin kişiliğini geliştirmelidir

Güncel bilgiye önem verdi

Yaparak ve yaşayarak öğrenmenin önemine işaret etti

Eğitimi toplumsal bir kuvvet olarak gördü

Decroly *Ovide Decroly (psikolog ve doktor, 1871 - 1932)*

Yaşam için yaşayarak eğitim görülmelidir

Eğitim çocuğu mutlu bir yaşama hazırlamalıdır

Çocuğun her yaştaki gelişimi farklıdır

19. Yüzyıl

Eğitimin bilimselleşmesinin 19. yüzyıl sonlarında ve özellikle 20. yüzyılda gerçekleştiğini söylemek olasıdır.

Eğitim insanlık tarihi kadar eski bir inceleme alanıdır. Eğitimin bir bilim alanı olarak gelişmesi Avrupa ve ABD'deki çalışmalarla açıklık kazanmıştır.

Eğitimin bilim olarak gelişmesi kolay ve çabuk olmamıştır.

Süreç açısından bilim, kontrollü gözlem ve gözlem sonuçlarına dayanarak, mantıklı düşünme yolları kullanarak incelenen olgu ve olayları açıklamaya yönelik hipotezler kurma ve bunları doğrulama yöntemidir.

Eğitime oldukça bilimsel bir yaklaşım getirilmeye çalışıldı.

Bilimin, özellikle psikolojinin verilerinden yararlanma yolları araştırıldı.

Endüstrinin ve demokrasi fikrinin belirgin bir biçimde ortaya çıktığı bir yüzyıldı.

Bu gelişmeleri yeni eğitim düşünceleri izledi. Okullarda iş ve demokratik eğitime yer ve önem veren anlayışlar doğdu.

Psikoloji bilimi doğdu. Eğitimde gelişimci ya da evrimci görüşler kuvvet kazanmaya başladı.

Okullara fen ve doğa bilgisi dersleri girdi.

Eğitimde bu çalışmaların yanı sıra, okuldan herkesin yararlanması görüşü ortaya atıldı.

İlköğretimin zorunlu ve parasız olması fikri, eğitimde fırsat eşitliği gibi konular ortaya çıkmaya başladı.

20. Yüzyıl

Bu yüzyıl birçok eğitim akımının ortaya çıktığı bir yüzyıl oldu.
Özellikle psikolojideki ve endüstrideki gelişmeler eğitimi etkiledi.
Buna, daha sonraları sanat hareketleri de katıldı.

Kerschensteiner *Alman Pedagog, 1854-1932*

Eğitimin amacı; yurttaşlıktır

En iyi okul uygulamada karakter geliştiren okuldur

Etkinlik okullarının kurucularındandır

Öğrencilere önce yaşama sorumluluğu kazandırılmalıdır

Her meslek eşit değere sahiptir

Okullarda; endüstriyel, ticari ve akademik olmak üzere üç yönlü program uygulanmalıdır

Montessori

Çocuğun özgür bir ortamda yetişmesini savundu

Çocuk kendi hatalarını kendi bulmalı ve düzeltmelidir

Kendi kendine eğitim ilkesi çerçevesinde çocuk, okulda tekrar, dikkat, karşılaştırma ve düşünme yoluyla özgürce çalışmalıdır

Zihinsel özürü çocuklarla çalışmıştır

Okuma yazma yöntemi oluşturmuştur

Dewey

Etkinlik programını uyguladı

Öğrencilerin işbirliğine önem verdi

Konular yaşantılarla uyuşmalıydı

Yaratıcı etkinlikler temeldi

Okulda derslerden öte etkinlikler temeldi

Eğitsel etkinliklerin temelinde çocuğun yönelişleri yatmaktaydı

Kuram uygulama sentezini yaptı.

Eğitim, yaşama hazırlıktan öte yaşamın kendisidir

Eğitim, gelişmedir

Eğitim, yaşantıların sürekli biçimde yeniden oluşmasıdır

Eğitim, toplumsal bir süreçtir

Claparede

Eğitimde bireysel farklılıkların önemine değindi

Eğitim psikolojisini, eğitim uygulamalarını düzene koyacak bir alan olarak gördü

Eğitimde gelişmeyi öğretim ve araştırma enstitüleri açmak ve araştırma asistanları yetiştirmek olarak iki koşula bağladı

Eğitimde reform yapabilmek için gerekli olan araştırma alanlarını belirledi

Huxley

Eğitim en genel amacı; gençlerin özgürlük, adalet ve barış anlayışı doğrultusunda insanlar olmalarını sağlamaktır

Bain

Eğitim, gözlem ve deneye dayalı bir bilim olmalıdır

Bilim-Yaşam ve Eğitim-Yaşam arasındaki ayrım azaldıkça eğitim bir bilim halini alacaktır

Papier

Eğitim artık bir bilimdir